

POSTANOWIENIE

Dnia 1 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **A.B.**,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 1 sierpnia 2023 r.
wniosku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,
na podstawie art. 37 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł:

nie uwzględnić wniosku Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie, postanowieniem z 29 czerwca 2023 r., sygn. akt II AKa 53/23, wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy żądania wyłączenia sędziego (A.G. - sędziego Sądu Okręgowego w Lublinie delegowanego do Sądu Apelacyjnego w Warszawie) od rozpoznania sprawy II AKa 53/23 innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości.

Do tego wystąpienia doszło w następujących okolicznościach procesowych.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie wyrokiem z 18 marca 2020 r. sygn. akt V K 174/19, uznał A.B. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 1 pkt. 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i wymierzył mu karę 11 lat pozbawienia wolności.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 6 listopada 2020 r. sygn. akt II AKa 141/20, utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Natomiast Sąd Najwyższy postanowieniem z 30 września 2021 r. sygn. akt II KK 398/21, oddalił jako oczywiście bezzasadną kasację wniesioną na korzyść skazanego przez jego obrońcę.

Następnie Sąd Najwyższy wyrokiem z 11 stycznia 2023 r. sygn. akt II KO 111/21 - po rozpoznaniu wniosku o wznowienie postępowania złożonego przez skazanego sygnalizującego nienależytą obsadę sądów obu instancji - wznowił z urzędu postępowanie zakończone prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 6 listopada 2020 r. sygn. akt II AKa 141/20, utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z 18 marca 2020 r. sygn. akt V K 174/19 oraz uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 6 listopada 2020 r. sygn. akt II AKa 141/20 i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania, zalecając aby wyznaczony do jej rozpoznania skład uwzględniał wiążące Rzeczpospolitą Polską zobowiązania konwencyjne.

W związku z powyższym sprawę w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie zarejestrowano pod sygnaturą II AKa 53/23 i przedzielono do referatu sędziego wyznaczonego przez SLPS – SSA - K.C. (sędziego sprawozdawcę). Do składu wyznaczono dodatkowo sędziów: SSA - A.Z. i SSO - A.G. del. do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Z akt sprawy wynika, iż złożone do tej pory wnioski przez oskarżonego i obrońcę w trybie art. 41 §1 k.p.k. o wyłączenie od rozpoznania sędziów K.C. i A.G. (jako sędziów, które uzyskały nominacje sędziowskie w postępowaniu z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na podstawie ustawy z 8 grudnia 2017 r.) nie zostały uwzględnione. Względem sędzi Sądu Okręgowego w L. delegowanej do Sądu Apelacyjnego w Warszawie A.G. wniosek o wyłączenie został ponowiony przez SSA - K.C., tym razem w trybie art. 42 § 1 k.p.k. W związku z tym Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z 29 czerwca 2023 r. sygn. II AKa 53/23, wystąpił w trybie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy rozpoznania żądania innemu sądowi równorzędnemu. W uzasadnieniu tego żądania wskazano, że w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie z dniem 16 czerwca 2023 r. dokonano zmian w zakresie

czynności sędziów orzekających w II Wydziale Karnym poprzez powierzenie w ramach sekcji zażaleniowo-wnioskowej tego Wydziału spraw AKo obejmujących wnioski i żądania wyłączenia sędziego sędziom tego Sądu: SSA – X.X. – Prezesowi Sądu, SSA – X.Y. – Przewodniczącej [...] Wydziału Karnego i SSO del. Y.Y – Zastępcy Przewodniczącego [...] Wydziału Karnego. Tym samym od orzekania w przedmiocie takich żądań i wniosków zostali wyłączeni pozostali sędziowie orzekającym w Wydziale [...] Karnym. Ukształtowanie w ten sposób zakresu czynności sędziów orzekających w [...] Wydziale Karnym Sąd Apelacyjny w Warszawie uznał za stanowiące przeszkodę do takiego ukształtowania składu sądu rozpoznającego żądanie wyłączenia sędziego, który powodowałby, że dotrzymane mogłyby być standardy rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd, wyznaczone ramami konstytucyjnymi (art. 45 ust. 1 Konstytucji) i konwencyjnymi (art. 47 KPP i art. 6 ust. 1 EKPC).

Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie, pismem z 21 lipca 2023 r. (Kd-10-176/23), przedstawił Sądowi Najwyższemu informację o liczbie sędziów orzekających w Sądzie Apelacyjnym (97 sędziów tego Sądu oraz 17 sędziów sądu okręgowego delegowanych do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie), liczbie sędziów orzekających w [...] Wydziale Karnym (16 sędziów tego Sądu oraz 6 sędziów sądu okręgowego delegowanych do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie) oraz liczbie sędziów pełniących czynności w sekcji zażaleniowo-wnioskowej (2 sędziów tego Sądu oraz 1 sędzia sądu okręgowego delegowany do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie). W piśmie tym zaznaczono także, że „po uzyskaniu pozytywnej opinii Kolegium Sądu Apelacyjnego w Warszawie, począwszy od dnia 19 lipca 2023 r., obowiązują podziały czynności sędziów [...] Wydziału Karnego o nowym brzmieniu, przywracając jednocześnie zapisy przed zmianą obowiązywania od dnia 16 czerwca 2023 r.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wystąpienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie o przekazanie sprawy żądania Sędzi K.C. do rozpoznania sprawy innemu sądowi równorzędnemu jest nieuzasadnione, albowiem odstąpienie od kontestowanego notorium sądowego w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie, zdezaktualizowało podstawę faktyczną

przedmiotowego wniosku, czyniąc go bezprzedmiotowym. Według informacji przedstawionej przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie, w podległej mu jednostce organizacyjnej aktualnie orzeka łącznie 114 sędziów, w tym w [...] Wydziale Karnym – 22 sędziów. Obiektywnie rzecz ujmując taki stan osobowy wskazuje, iż Sąd Apelacyjny w Warszawie jest jednym z największych sądów apelacyjnych w Polsce. Ponieważ w chwili obecnej nie ma żadnych powodów, aby uznawać, że Sąd ten utracił – *en bloc* – zdolność orzekania, brak jest obiektywnych przesłanek dla przekazywania przez Sąd Najwyższy jakichkolwiek spraw będących w jego kognicji (także w kwestiach incydentalnych związanych z orzekaniem w przedmiocie wyłączenia sędziego) innemu sądowi równorzędnemu, a tym samym - występowania w tym celu do Sądu Najwyższego. Przekazanie sprawy innemu sądowi w trybie art. 37 k.p.k. aktualizuje się dopiero wówczas, gdy nie ma innej metody dla uniknięcia podejrzeń o stronnictwo sądu, w szczególności, gdy nie da się ich uniknąć w drodze wyłączenia nie całego sądu, ale poszczególnego sędziego lub poszczególnych sędziów, co z istoty rzeczy o wiele rzadziej występuje w sądach o licznej obsadzie w porównaniu z tzw. małymi sądami (postanowienie SN z dnia 19 września 2019 r., II KO 79/19). Co oczywiste w tych nielicznych przypadkach nie może być instrumentem służącym do "obejścia" regulacji natury ustawowej, w tym także skutków wadliwej decyzji podejmowanych przez uprawniony organ w ramach jego ustawowych kompetencji. Jest to regulacja o charakterze wyjątku i stąd nie może być wykładana w sposób rozszerzający (postanowienie SN z dnia 14 grudnia 2022 r. sygn. IV KO 122/22). Nie może zatem służyć obejściu ustawowych ograniczeń związanych z instytucją wyłączenia sędziego. W tym kontekście nie można nie pamiętać o obowiązującym od dnia 15 kwietnia 2016 r. instrumentarium procesowym służącym przeciwdziałaniu nadużywaniu prawa. Od tej daty w postępowaniu karnym sędzia objęty wnioskiem o wyłączenie nadal może orzekać w sprawie, nie wyłączając wydawania rozstrzygnięć kończących postępowanie. Jednak pod rygorem ich bezskuteczności od dnia złożenia wniosku (art. 42 § 3 zd. trzecie *in fine* k.p.k.).

Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał również, że co do zasady podstawy przekazania sprawy w trybie art. 37 k.p.k. innemu sądowi równorzędnemu nie mogą stanowić kwestie wewnętrznej organizacji pracy sądu (zob. postanowienie

SN z 25 lipca 2023 r. sygn. II KO 92/23 wraz z powołanym tam orzecznictwem). Obowiązek zapewnienia wewnętrznej organizacji pracy, takiej, aby sprawy, które sąd ten ma rozpoznać mogły zostać rozpoznane, także przy zachowaniu standardów wynikających z przepisów konstytucyjnych (art. 45 ust. 1 Konstytucji) i konwencyjnych (art. 47 KPP i art. 6 ust. 1 EKPC), spoczywa na władzach każdego sądu. Aktualnie – w świetle przywołanego na wstępie pisma z 21 lipca 2023 r. - warunki takie w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie są zapewnione.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

(B.B.)

[as]